132. MEKTUP

١٣٢– ﴿ اَلْمَكْتُوبُ الثَّانِى وَالثَّلاَثُونَ وَالْمِائَةُ : اِلَى الْمُلاَّ مُحَمَّد صِدِّيق اَلْبَدَخْشِيِّ فِى التَّحْذِيرِ عَنْ صُحْبَةِ أَرْبَابِ الْغِنَى وَالتَّرْغِيبِ فِى صُحْبَةِ الْفُقَرَاءِ ﴾

"رَبَّنَا لاَتُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ اِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً اِنَّكَ اَنْتَ الْوَهَّابُ" اَيُّهَا الْاَخُ الظَّاهِرُ اِنَّكَ مَلِلْتَ مِنْ صُحْبَةِ الْفُقَرَاءِ وَاخْتَرْتَ صُحْبَةَ الْاَغْنِيَاءِ وَلَبِئْسَ مَا صَنَعْتَ فَاِنْ كَانَتْ عَيْنُكَ مُغَمَّضَةً اَلْيَوْمَ سَتَنْكَشِفُ غَدًا فَلاَتَرَى فَائِدَةً غَيْرَ النَّدَامَةِ وَالشَّرْطُ اَلْخَبَرُ أَيُّهَا الْمُهَوِّسُ اِنَّ حَالَكَ لاَيَخْلُو مِنْ أَحَدِ أَمْرَيْنِ اِمَّا اَنْ تَنَالَ الْجَمْعِيَّةَ فِى مَجْلِسِ الْاَغْنِيَاءِ اَوْ لاَ فَاِنْ تَنَلْ فَشَرٌّ وَاِلاَّ فَاَشَدُّ شَرًّا فَاِنَّكَ اِنْ تَنَلْهَا فَهِيَ اِسْتِدْرَاجٌ عِيَاذًا بِاللّٰهِ سُبْحَانَهُ مِنْ ذَلِكَ وَاِنْ لَمْ تَنَلْ فَمِصْدَاقُ الْحَالِ "**خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ**" كُنَاسَةُ الْفُقَرَاءِ اَفْضَلُ مِنْ قُعُودِ الْاَغْنِيَاءِ فِى الصَّدْرِ وَهَذَا الْكَلاَمُ يَكُونُ مَعْقُولاً عِنْدَكَ الْيَوْمَ اَوْ لاَ وَاَمَّا فِى الْآخِرَةِ فَيَصِيرُ لَكَ مَعْلُومًا وَلَكِنَّهُ لاَيُفِيدُ وَاِنَّمَا اَوْقَعَكَ فِى هَذَا الْبَلاَءِ اشْتِهَاءُ الْاَطْعِمَةِ اللَّذِيذَةِ وَالْاَلْبِسَةِ الْفَاخِرَةِ وَلَمْ يَفُتِ الْاَمْرُ الْآنَ فَيَنْبَغِى التَّفَكُّرُ فِى أَصْلِ الْاَمْرِ وَالْفِرَارُ مِنْ كُلِّمَا يَكُونُ مَانِعًا عَنِ الْحَقِّ سُبْحَانَهُ وَالْحَذْرُ مِنْهُ مُعْتَقِدًا بِاَنَّهُ عَدُوٌّ قَوْلُهُ تَعَالَى "**اِنَّ مِنْ اَزْوَاجِكُمْ وَاَوْلاَدِكُمْ عَدُوًّا لَكُمْ فَاحْذَرُوهُمْ**" نَصٌّ قَاطِعٌ وَقَدِ اقْتَضَتْ رِعَايَةُ حُقُوقِ الصُّحْبَةِ اَنْ اَنْصَحَكَ مَرَّةً وَاحِدَةً تَعْمَلُ بِهَا اَوْ لاَ وَقَدْ كُنْتُ عَرَفْتُ مِنْ اَوَّلِ الْاَمْرِ حِينَ شَاهَدْتُ فُضُولِيَّاتِكَ اَنَّ الْاِسْتِقَامَةَ عَلَى الْفَقْرِ عَسِيرَةٌ بِهَذَا الْوَضْعِ ﴿شِعْرٌ﴾:

قَدْ كَانَ مَا خِفْتُ أَنْ يَكُونَا اِنَّا اِلَى اللّٰهِ رَاجِعُونَا

وَالسَّلاَمُ عَلَى مَنِ اتَّبَعَ الْهُدَى وَالْتَزَمَ مُتَابَعَةَ الْمُصْطَفَى عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ مِنَ الصَّلَوَاتِ اَتَمُّهَا وَمِنَ التَّسْلِيمَاتِ اَكْمَلُهَا وَقَدْ كُنْتُ مُتَوَقِّعًا مِنْ فِطْرَتِكَ وَاسْتِعْدَادِكَ شَيْأً آخَرَ

فَأَنْتَ رَمَيْتَ الْجَوْهَرَ النَّفِيسَ فِى السِّرْقِينِ" اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ" .

TÜRKÇE ANLAMI

Bu mektup Molla Muhammed Sıddîk el-Bedahşî'ye yazılmış olup zenginlerle beraber olmaktan sakındırıp fakirlerle beraber olmayı teşvik etmektedir.

"Rabbimiz, bizi doğru yola ilettikten sonra kalblerimizi eğriltme, bize katından bir rahmet ver, kuşkusuz sen çok bağış yapansın." (Âli İmrân 8).

Kardeşim,

Anlaşılan fakirlerle beraber olmaktan sıkıldın ve zenginlerle beraberliği seçtin. Ne kötü yaptın!

Bu gün gözlerin gerçeği göremiyor olsa da yarın açılacak ve pişmanlıktan başka faydasını göremeyeceksin.

Bize düşen uyarmaktır.

Ey şaşkın, senin durumun mutlaka şu iki şeyden biridir:

Ya zenginlerin meclisinde cem'iyyet haline erersin veya eremezsin. Eğer erersen bu şerdir; eremezsen daha büyük bir şerdir.

Erersen bu istidrâc[224] ile olmuştur. Bu durumdan Allah'a sığınırız! Eğer eremezsen bu halin açıklaması, *"Dünyâyı da, âhireti de kaybetmiştir"*. (Hac 11) âyet-i kerimesinde açıklandığı gibidir.

Fakirlerin süpürgeciliğini yapmak, zenginlerle beraber baş köşede oturmaktan daha faziletlidir. Bu söz şimdi sana makul gelir mi gelmez mi bilmem ama; âhirette kesin olarak anlayacaksın. Ancak o zaman anlamanın bir faydası olmaz.

Seni bu belanın içine düşüren, lezzetli yemekler yemek ve değerli elbiseler giyme arzusudur.

Şu an fırsat elden kaçmamıştır. İşin aslını düşünmek, Hakk Subhânehû'ya engel olan her şeyden kaçmak ve o şeylerin düşman olduğuna inanarak sakınmak gerekir. *"Eşlerinizden ve çocuklarınızdan bazıları size düşmandır. Onlardan sakının.* (Teğâbun 14) âyeti açık ve kesin bir nassdır.

---

[224] İstidrâc: İnkârcıların tedrîcî olarak felâkete yaklaştırılırken geçici bazı başarılar kazanması anlamına gelen hârikulâde olaylardan biri.

Sohbetimize katılmışolmanın hukukuna riayet etmek, sana bir defa daha nasihat ediyorum. Bu nasihatla ister amel edersin istersen etmezsin!

İşin başında fuzûlî işlerini gördüğüm zaman, bu hâlinle dervişlikte istikâmet üzere olacağının zor olduğunu anlamıştım.

"Olmasından korktuğumuz şey oldu!
İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râci'ûn!" (Şiir).

Selam hidâyete tâbi olanlara ve Hz. Muhammed Mustafa'ya (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) tâbi olmaya sımsıkı sarılanlara olsun.

Ben senin fıtratından ve istidadından farklı bir şey bekliyordum ama sen değerli cevheri çöplüğe attın, *"innâ lillâhi ve innâ ileyhi râci'ûn"*.

KELİME ANLAMI

132. ≺ : اَلْمَكْتُوبُ الثَّانِي وَالثَّلاَثُونَ وَالْمِائَةُ **Yüz otuz ikinci mektup** اِلَى الْمُلاَّ مُحَمَّدْ صِدِّيقِ الْبَدَخْشِي **Molla Muhammed Sıddîk Bedahşî'ye yazılmıştır** *(Ne hakkındadır?)* فِي التَّحْذِيرِ **Sakındırma hakkındadır** *(Neden?)* عَنْ صُحْبَةِ أَرْبَابِ الْغِنَى **Zenginlerle sohbetten** وَالتَّرْغِيبِ **Ve teşvik hakkındadır** *(Neye?)* فِي صُحْبَةِ الْفُقَرَاءِ **Dervişlerin sohbetine** ≻

رَبَّنَا "Ey Rabbimiz! لاَتُزِغْ قُلُوبَنَا Kalplerimizi eğriltme بَعْدَ اِذْ هَدَيْتَنَا Bizi doğru yola ilettikten sonra وَهَبْ لَنَا Ve bize ver مِنْ لَدُنْكَ Katından *(Ne?)* رَحْمَةً Rahmet اِنَّكَ اَنْتَ Hiç kuşkusuz sen اَلْوَهَّابُ Çok bağış yapansın" اَيُّهَا الْاَخُ Ey Kardeşim! اَلظَّاهِرُ Anlaşılan اَنَّكَ مَلَلْتَ Sen sıkıldın *(Neden?)* مِنْ صُحْبَةِ الْفُقَرَاءِ Dervişlerin sohbetinden وَاخْتَرْتَ Ve seçtin *(Neyi?)* صُحْبَةَ الْاَغْنِيَاءِ Zenginlerin sohbetini وَلَبِئْسَ Ne kötü! مَا صَنَعْتَ Yaptığın şey فَاِنْ كَانَتْ عَيْنُكَ Eğer gözün ise *(Ne?)* مُغَمَّضَةً الْيَوْمَ Bugün kapalı سَتَنْكَشِفُ غَدًا Yarın açılacaktır فَلاَتَرَى فَائِدَةً Bir fayda görmeyeceksin غَيْرَ النَّدَامَةِ Pişmanlıktan başka وَالشَّرْطُ الْخَبَرُ Şart olan haber vermektir اَيُّهَا الْمُهَوَّسُ Ey Şaşkın! اِنَّ حَالَكَ لاَيَخْلُو Senin durumun boş kalmaz *(Neden?)* مِنْ أَحَدِ أَمْرَيْنِ İki şıktan birinden

فِى (Neredei) Cem'iyyete / Allah ile gönül birliğine kavuşursun اَنْ تَنَالَ الْجَمْعِيَّةَ Ya اَمَّا مَجْلِسِ الْاَغْنِيَاءِ Zenginlerin meclisinde اَوْ لاَ Veya kavuşamazsın فَاِنْ تَنَلْ فَشَرٌّ Eğer kavuşursan bu şerdir وَاِلاَّ Yoksa فَاَشَدُّ شَرًّا Daha büyük bir şerdir فَاِنَّكَ Eğer sen اِنْ تَنَلْهَا O cem'iyyete kavuşursan فَهِىَ اِسْتِدْرَاجٌ Bu istidraçtır عِيَاذًا بِاللّٰهِ سُبْحَانَهُ Allah Sübhânehû'ye sığınırız (Neden?) مِنْ ذَلِكَ Bu durumdan وَاِنْ لَمْ تَنَلْ Eğer kavuşamazsan فَمِصْدَاقُ الْحَالِ Bu hâlinin açıklaması (Nedir?) "خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةَ" "Dünyası da, âhireti de telef olmuştur" (ayetidir) كَنَّاسَةُ الْفُقَرَاءِ Dervişlerin süpürgeciliğini yapmak (Nedir?) اَفْضَلُ مِنْ قُعُودِ الْاَغْنِيَاءِ Zenginlerle oturmaktan daha iyidir (Neredei) فِى الصَّدْرِ Baş köşede وَهَذَا الْكَلاَمُ Bu söz يَكُونُ مَعْقُولاً Mâkuldür عِنْدَكَ Senin yanında (Ne zaman?) اَلْيَوْمَ Bugün اَوْ لاَ Veya değildir وَاَمَّا فِى الْاٰخِرَةِ Âhirette ise فَيَصِيرُ لَكَ Senin için olacak (Ne?) مَعْلُومًا Mâlum وَلَكِنَّهُ لاَيُفِيدُ Fakat fayda etmeyecek وَاِنَّمَا اَوْقَعَكَ Ancak seni düşüren (Neyei) فِى هَذَا الْبَلاَءِ Bu belaya (Nedir?) اِشْتِهَاءُ الْاَطْعِمَةِ اللَّذِيذَةِ Lezzetli yemekler yeme وَالْاَلْبِسَةِ الْفَاخِرَةِ Ve süper elbiseler giyme arzusudur وَلَمْ يَفُتِ الْاَمْرُ Fırsat kaçmamıştır اَلْاٰنَ Henüz فَيَنْبَغِى التَّفَكُّرُ Düşünmek gerekir (Neyi?) فِى أَصْلِ الْاَمْرِ İşin aslını وَالْفِرَارُ Ve kaçmak gerekir (Neden?) مِنْ كُلِّمَا يَكُونُ Her olan şeyden (Ne olan?) مَانِعًا عَنِ الْحَقِّ سُبْحَانَهُ Hak Sübhânehû'den engel وَالْحَذْرُ مِنْهُ Ondan sakınmak gerekir مُعْتَقِدًا بِاَنَّهُ Onun olduğuna inanarak (Ne?) عَدُوٌّ Düşman قَوْلُهُ تَعَالَى Allâh-u Teâla'nın şu sözü "اِنَّ مِنْ اَزْوَاجِكُمْ وَاَوْلاَدِكُمْ" "Muhakkak eşlerinizden ve çocuklarınızdan vardır (Ne?) عَدُوًّا لَكُمْ Size düşman olan "فَاحْذَرُوهُمْ" Onlardan sakının!" (Nedir?) نَصٌّ قَاطِعٌ Kesin nastır وَقَدِ اقْتَضَتْ Gerekli kıldı (Ne?) رِعَايَةُ حُقُوقِ الصُّحْبَةِ Sohbet haklarına riâyet etmem (Neyi?) اَنْ اَنْصَحَكَ Sana nasîhat etmemi مَرَّةً وَاحِدَةً Bir defa تَعْمَلُ بِهَا Onunla amel edersin اَوْ لاَ Veya etmezsin وَقَدْ كُنْتُ عَرَفْتُ Ben anlamıştım مِنْ اَوَّلِ الْاَمْرِ İşin başında (Ne zaman?) حِينَ شَاهَدْتُ Gördüğüm zaman (Neyi?) فُضُولِيَّاتِكَ Senin fuzûli işlerini (Neyi anlamıştım?) اَنَّ الْاِسْتِقَامَةَ Şüphesiz istikâmet عَلَى الْفَقْرِ Dervişlik üzerine (Nedir?) عَسِيرَةٌ بِهَذَا الْوَضْعِ Bu şekilde zordur ﴿شِعْرٌ﴾ :Şiir:

اَنَّا اِلَى اللهِ Olmasından أَنْ يَكُونَا (Nedeni) Korktuğum şey مَا خِفْتُ (Ne?) Oldu قَدْ كَانَ Muhakkak bizler, Allah'a رَاجِعُونَا Dönücüleriz

وَالسَّلاَمُ عَلَى مَنْ Selam o kişiye olsun ki; اِتَّبَعَ الْهُدَى Hidâyete tâbi oldu وَالْتَزَمَ Ve sımsıkı sarıldı (Neye?) مُتَابَعَةَ الْمُصْطَفَى Hz Mustafa'ya ittibaya عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ Ona ve âline olsun (Ne?) مِنَ الصَّلَوَاتِ اَتَمُّهَا Salavâtın en tamamı وَمِنَ التَّسْلِيمَاتِ اَكْمَلُهَا Ve selamların en eksiksizi وَقَدْ كُنْتُ مُتَوَقِّعًا Ben bekliyordum (Nedeni) مِنْ فِطْرَتِكَ Senin fıtratından وَاسْتِعْدَادِكَ Ve kâbiliyetinden (Ne?) شَيْأً آخَرَ Farklı bir şey فَاَنْتَ رَمَيْتَ Ama sen attın (Neyi?) اَلْجَوْهَرَ النَّفِيسَ Değerli cevheri (Nereye?) فِى السِّرْقِينِ Gübreliğe اَنَّا لِلّٰهِ "Bizler, Allah'a aitiz وَاَنَّا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ Ve ona dönücüleriz"

